

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

Σ Υ Μ Π Ε Ρ Α Σ Μ Α Τ Α - Π Ρ Ο Ο Π Τ Ι Κ Ε Σ

Ύστερα από τα αναφερθέντα στο προηγούμενο κεφάλαιο προβλήματα, βγαίνει αβίαστα το συμπέρασμα ότι η βαμβακοκαλλιέργεια στο Νομό Καρδίτσας παρά τα όποια μεγάλα και μικρότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει, εξελίχτηκε σημαντικά τα τελευταία χρόνια, φτάνοντας στη ανώτατο όριο για τα σημερινά δεδομένα των 767.000 στρεμάτων, κρατώντας πάντα το Νομό στην πρώτη θέση ανάμεσα σ' όλους τους Νομούς της χώρας, προσφέροντας το μεγαλύτερο εισόδημα στους παραγωγούς της περιοχής και συμβάλλοντας πολλαπλά και σημαντικά στην Εθνική οικονομία.

Για να συνεχίσει όμως να προσφέρει και στο μέλλον θα πρέπει να επιλυθούν τα προβλήματα που αναφέρθηκαν και αφορούν το σκέλος της παραγωγής, εμπορίας και μεταποίησης, τα αποκαλούμενα τοπικά ή εσωτερικά προβλήματα και το μεγάλο πρόβλημα που έχει σχέση με την προοπτική της καλλιέργειας στα πλαίσια της Κ.Α.Π. και της GATT.

Αναφορικά με τα προβλήματα του πρώτου σκέλους, οι προσπάθειες θα πρέπει να επικεντρωθούν προς την κατεύθυνση της συμπίεσης του κόστους παραγωγής, με τον εκσυγχρονισμό της τεχνικής της καλλιέργειας και τον περιορισμό των εισροών, παράλληλα με την επιδίωξη σταθερών στρεμματικών αποδόσεων και καλύτερης ποιότητας παραγόμενου βαμβακιού, ώστε να είναι ανταγωνιστικό και κατάλληλο για υψηλής ποιότητας κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα.

Για την επίτευξη των στόχων αυτών απαιτούνται:

1) Η εξασφάλιση των απαραίτητων ποσοτήτων αρδευτικού νερού με την κατασκευή μεγάλων φραγμάτων όπως του Σμοκόβου, του Αχελώου, του Μουζακίου για μακροχρόνια επίλυση του προβλήματος. Με τη μεί-

ωση των βροχών και εφόσον αυτή συνεχιστεί και στο μέλλον, η μόνη λύση για τη διατήρηση της καλλιέργειας αλλά και της ζωής στον κάμπο της Καρδίτσας και της υπόλοιπης Θεσσαλίας, είναι η εκτροπή του Αχελώου, διότι η εξασφάλιση νερού είναι πλέον θέμα επιβίωσης και όχι αύξησης της παραγωγής. Σε αντίθετη περίπτωση η ερημοποίηση και καταστροφή ολόκληρης της Θεσσαλίας θα είναι αναπόφευκτη. Μέχρις ότου όμως γίνουν τα έργα αυτά ο στόχος των προσπαθειών θα πρέπει να είναι, η συγκράτηση των νερών των βροχών με κάθε τρόπο.

2) Η κατασκευή συστηματικών αρδευτικών δικτύων για τον περιορισμό των απωλειών και την εξυπηρέτηση μεγαλύτερης έκτασης.

3) Η ορθολογικότερη χρήση του υπάρχοντος νερού με τα εντελώς απαραίτητα ποτίσματα και τις αναγκαίες ποσότητες νερού για ελεγχόμενη ανάπτυξη των φυτειών και φυσικά καλύτερη και πρωιμότερη παραγωγή.

4) Η προώθηση όσο το δυνατόν συντομότερα της ηλεκτροδότησης των 3.000 γεωτρήσεων για τον περιορισμό της κατανάλωσης καυσίμων και κυρίως του κόστους άρδευσης, το οποίο αποτελεί το μεγαλύτερο μέρος των δαπανών παραγωγής και μπορεί να φτάσει σε ποσοστό 30-40%.

5) Ο περιορισμός στο μέτρο του δυνατού των εισροών στην καλλιέργεια (λιπάσματα, φάρμακα), σε συνδυασμό και με την παρατηρούμενη λειψυδρία, διότι είναι γεγονός ότι σε αρκετές περιπτώσεις γίνεται σπατάλη με υπερλιπάνσεις και άσκοπους φεκασμούς που επιβαρύνουν το κόστος και το περιβάλλον, και χρησιμοποίηση βιομηχανικών ή άλλων οργανικών αποβλήτων. Παράλληλα θα πρέπει να ερευ-

νηθούν νέες τεχνικές της καλλιέργειας με μικρότερο γενικά κόστος και μεγαλύτερες αποδόσεις, όπως για παράδειγμα η καλλιέργεια σε πυκνότερες γραμμές των 76 εκατοστών αντί των 96 που γίνεται σήμερα, κάτι που έδωσε ικανοποιητικά αποτελέσματα στην Αμερική. Επίσης περιορισμός των καλλιεργητικών εργασιών στις τελείως απαραίτητες για να αποφεύγεται η συμπίεση του εδάφους λόγω της αυξανόμενης χρήσης βαρύτερων μηχανημάτων και πιθανόν νέες ποικιλίες με μικρότερες απαιτήσεις σε νερό, λιπάσματα, φυτοπροστασία, όπως π.χ. ποικιλίες αυτο-αποφυλλώμενες κ.λπ. Τέλος, η καλλιέργεια υπό κάλυψη μπορεί να δώσει καλά αποτελέσματα πρωιμότητας και ποιότητας, ιδιαίτερα δε σε ορισμένες δύσκολες χρονιές.

6) Σχετικό με το παραπάνω θέμα είναι και η εφαρμογή της ολοκληρωμένης καταπολέμησης των εχθρών της καλλιέργειας, η χρήση φερομονών και βιολογικών σκευασμάτων φιλικών προς τον άνθρωπο και το περιβάλλον.

7) Η βελτίωση μεγάλης έκτασης εδαφών του Νομού, τα γνωστά "γκερένια", τα οποία είναι σκελετωμένα και φτωχά σε οργανική ουσία, κάλιο, ασβέστιο κ.λπ., σύμφωνα με συγκεκριμένο πρόγραμμα βελτίωσης και συντήρησης των εδαφών αυτών.

8) Η τυποποίηση του προϊόντος και η διατήρηση της καλής ποιότητας και φήμης του Καρδιτσιώτικου βαμβακιού από τη συλλογή μέχρι την εκκόκιση για να συνεχίσει να είναι ανταγωνιστικό και να απολαμβάνει την εμπιστοσύνη της αγοράς. Το βαμβάκι της Καρδίτσας έχει άριστα τεχνολογικά χαρακτηριστικά και συνεπώς υπάρχει κάθε λόγος να κρατηθεί στη θέση αυτή και να διαφημιστεί ώστε να γίνει γνωστό.

9) Η έρευνα της δυνατότητας παραγωγής οικολογικού βαμβακιού με πλήρη αποφυγή λιπασμάτων, φυτοφαρμάκων και άλλων χημικών σκευασμάτων που επιδρούν δυσμενώς στο προϊόν και στο περιβάλλον, τη χρήση οργανικών ή βιολογικών ουσιών, χλωράς λίπανσης, αμειψισποράς κ.λπ. για την παραγωγή του προϊόντος.

Η Διεύθυνση Βάμβακος Καρδίτσας από το 1993 πειραματίζεται στο Κέντρο Έρευνας Βαμβακιού στον Παλαμά, την παραγωγή οικολογικού βαμβακιού σε έκταση 15 στρεμμάτων και τα αποτελέσματα είναι ενθαρρυντικά.

10) Η ίδρυση μιας κλωστούφαντουργικής μονάδας την οποία δικαιούται ο Νομός και θα μεταποιεί την εκλεκτή πρώτη ύλη σε νήματα και υφάσματα και γιατί όχι σε έτοιμο ένδυμα, ώστε να υπάρχει καθετοποίηση παραγωγής με πολλαπλασιασμό της αξίας του προϊόντος προς όφελος του Νομού.

11) Η συνέχιση της λειτουργίας των Ομάδων Παραγωγών Βαμβακιού και ο εκσυγχρονισμός των Αγροτικών Συνεταιρισμών και της Ένωσης Καρδίτσας.

12) Η οδική και σιδηροδρομική σύνδεση του Νομού μας για τη διέξοδο προς το Ιόνιο και την Ευρώπη και την ευκολότερη διακίνηση των προϊόντων προς το εξωτερικό, γεγονός που θα βγάλει το Νομό από την σημερινή απομόνωση.

13) Τέλος, ο Νομός αυτός θα πρέπει να πάρει τη θέση που δικαιωματικά του ανήκει σαν πρώτος Νομός της χώρας, σε ό,τι αφορά το βαμβάκι και να γίνει το κέντρο αναφοράς της χώρας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το βαμβάκι είναι ένα δυναμικό προϊόν, ο λευκός χρυσός της περιοχής και πρέπει να γίνει επώνυμο σαν Καρδιτσι-

ώτικο βαμβάκι με τα γνωστά άριστα τεχνολογικά χαρακτηριστικά που διαθέτει.

Προς τον σκοπό αυτό απαιτείται συντονισμένη προσπάθεια όλων των φορέων που εμπλέκονται στο προϊόν, αρχής γενομένης από τους παραγωγούς που πρέπει να διαφυλάξουν τη σημερινή καλή ποιότητα στο χωράφι, στη συλλογή και ιδιαίτερα στην αποθήκευση, που πρέπει να γίνεται με τις καλύτερες συνθήκες.

Οι εκκοκιστές, επίσης, παραλαμβάνοντας το προϊόν θα πρέπει να φροντίζουν για τη διατήρηση της καλής ποιότητάς του στην αποθήκευση αλλά και στην εκκόκιση, η οποία είναι από τις σημαντικότερες διεργασίες του προϊόντος με σημαντικές επιπτώσεις στην ποιότητα του εκκοκισμένου του οποίου αποτελεί την πρώτη ύλη της κλωστούφαντουργίας.

Σημαντική βοήθεια για την αναβάθμιση του Νομού και του προϊόντος θα αποτελέσει η ίδρυση στην Καρδίτσα του Κέντρου Ποιοτικού Ελέγχου - Ταξινόμησης - Τυποποίησης και Εκπαίδευσης, που προγραμματίζεται να γίνει στα πλαίσια του δεύτερου κοινοτικού πλαισίου. Στο κέντρο αυτό θα γίνεται ποιοτικός έλεγχος και ταξινόμηση του παραγόμενου βαμβακιού από ολόκληρη τη Θεσσαλία, με υπεσύγχρονα όργανα, ενώ παράλληλα προβλέπεται να λειτουργήσει και σχολή εκπαίδευσης σε θέματα τεχνολογίας - ταξινόμησης.

Το Κέντρο αυτό συνδυαζόμενο και με ανάλογα Τμήματα εκπαίδευσης Τεχνικών εκκοκιστηρίων σε επίπεδο Τ.Ε.Ι. ή Ι.Ε.Κ. θα καλύψει μεγάλες ανάγκες στην αγορά εργασίας αυτής της ειδικότητας. Την πρώτη σημαντική κίνηση προς την κατεύθυνση Ίδρυσης του Κέντρου αυτού έκανε το Δημοτικό Συμβούλιο Καρδίτσας που παραχώρη-

σε την αναγκαία οικοπεδική έκταση.

Ένα δεύτερο έργο που συμβάλλει επίσης στην αναβάθμιση της καλλιέργειας είναι το Κέντρο Έρευνας και Τεχνικής της Καλλιέργειας βαμβακιού στον Παλαμά. Το σημαντικό αυτό κέντρο λειτουργεί προσωρινά και με ενοίκιο, στο χώρο αυτό και όπως είναι επόμενο δεν μπορεί να ανταποκριθεί πλήρως στον σκοπό του. Είναι επιτακτική ανάγκη να εγκατασταθεί μόνιμα σε κάποιο χώρο και να εξασφαλιστούν οι απαραίτητες κτιριακές εγκαταστάσεις, τα μηχανήματα και όργανα για να επιτελέσει σωστά το ερευνητικό του έργο προς όφελος της καλλιέργειας.

Σημαντική συμβολή θα αποτελέσει και η καθιέρωση εκδηλώσεων βαμβακιού σε πανελλήνιο και διεθνές επίπεδο, πλαισιωμένων και με έκθεση μηχανημάτων, με αναφορά πάντα στις τελευταίες εξελίξεις, ώστε να συγκεντρώνεται ότι νεότερο και καλύτερο υπάρχει στην αγορά.

Τέλος, για την ολοκλήρωση της εικόνας του Νομού ως κέντρου αναφοράς βαμβακιού, είναι σημαντική η ίδρυση στο Νομό Μουσείου βαμβακιού, στο οποίο θα παρουσιάζεται η ιστορία του, τα μηχανήματα και προϊόντα βαμβακιού καθώς και τα βαμβακερά υφάσματα μέχρι το τελικό προϊόν, το ένδυμα.

Αναφορικά τώρα με το δεύτερο σκέλος, δηλαδή το θέμα της προοπτικής της καλλιέργειας μετά το 1995 οπότε λήγει το σημερινό καθεστώς και θα συζητηθεί ξανά το θέμα στα πλαίσια της Κ.Α.Π. και της GATT, μπορούμε να πούμε τα εξής:

Το βαμβάκι είναι όπως είπαμε ο λευκός χρυσός του Νομού και της χώρας. Είναι τρόπος ζωής και αυτή η ίδια η ζωή του Καρδιτσι-

ώτη παραγωγού. Ο παραγωγός αυτός έχει μεγαλώσει και έχει ζυμωθεί με το βαμβάκι, το γνωρίζει και το υπολογίζει όσο τίποτα άλλο και όχι μόνο αυτός. Στο Νομό μας το κάθε τι κινείται γύρω από το βαμβάκι. Τα πάντα εξαρτώνται από το βαμβάκι. Αγρότες, εργάτες, έμποροι, επαγγελματίες, βιομήχανοι, έχουν σαν σημείο αναφοράς και εξάρτησης το βαμβάκι. Είναι συνεπώς επιτακτική ανάγκη το πολύτιμο αυτό προϊόν να συνεχίσει να έχει τη θέση του στην οικονομία και τη ζωή του Καρδιτσιώτικου λαού.

Για να διατηρηθεί βέβαια η καλλιέργεια θα πρέπει να συνεχιστεί και να βελτιωθεί το σημερινό καθεστώς, όσον αφορά στην τιμή και την οικονομική ενίσχυση του προϊόντος. Τα μηνύματα όμως που έρχονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση δεν είναι ενθαρρυντικά. Αν λάβουμε υπόψη τα όσα συνέβησαν σε άλλα προϊόντα Ελληνικού ενδιαφέροντος (καπνός, σιτηρά, αραβόσιτος) θα διαπιστώσουμε ότι δεν υπάρχουν περιθώρια αισιοδοξίας.

Από την άλλη μεριά όμως το βαμβάκι δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί όπως ο καπνός, τα σιτηρά ή άλλα προϊόντα για πολλούς λόγους:

α) Το βαμβάκι δεν είναι ούτε πλεονασματικά προϊόν, ούτε παρουσιάζει προβλήματα διάθεσης, ούτε έχει σχέση με χωματερές όπως άλλα προϊόντα, αφού το παραγόμενο στην Ευρώπη βαμβάκι αντιστοιχεί μόνο στο 26% περίπου των αναγκών της Ευρωπαϊκής κλωστοϋφαντουργίας.

β) Για τη βαμβακοκαλλιέργεια στην Ελλάδα και στο Νομό μας έχουν επενδυθεί τεράστια κεφάλαια σε βαμβακοσυλλεκτικές μηχανές και άλλα μηχανήματα, αποκλειστικά για την καλλιέργεια (σπαρτι-

κές, στελεχοκόπτες, συστήματα φορτοεκφόρτωσης, μεταφορικά, ψεκαστικά).

γ) Η ΕΟΚ μέχρι σήμερα αναγνωρίζοντας την ιδιαιτερότητα του προϊόντος φήφισε ειδικό πρωτόκολλο για το βαμβάκι και χορήγησε επιδοτήσεις ύψους 3 δισεκατομμυρίων για τις παραπάνω βαμβακοσυλλεκτικές μηχανές και την ίδρυση και εκσυγχρονισμό εκκοκιστηρίων για την εξυπηρέτηση του προϊόντος.

δ) Σήμερα βρίσκονται σε λειτουργία στη χώρα μας 62 εκκοκιστήρια με τα πλέον σύγχρονα μηχανήματα καθώς και 3 μεγάλα κέντρα επεξεργασίας και περιποίησης βαμβακόσπορου σποράς συνολικής επένδυσης μεγαλύτερης των 40 δισεκατομμυρίων δραχμών, τα οποία υπάρχουν μόνο για το Ελληνικό βαμβάκι.

στ) Τέλος, το βαμβάκι δεν είναι απλώς ένα προϊόν, είναι το Εθνικό προϊόν, κομμάτι και τρόπος ζωής των παραγωγών, κινητήρια δύναμη της κλωστούφαντουργίας, βασική πηγή συναλλάγματος και σημαντικότερος πόρος για την Εθνική Οικονομία.

Από όλα τα παραπάνω βγαίνει το συμπέρασμα ότι είναι χρέος και καθήκον όλων μας να διατηρήσουμε την καλλιέργεια. Σταθερή απαίτησή μας προς την Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να είναι η διατήρηση και βελτίωση του σημερινού καθεστώτος τιμών, για να συνεχίσει η καλλιέργεια να προσφέρει και στο μέλλον τη σημαντική οικονομική και κοινωνική προσφορά της στους παραγωγούς, στο Νομό και στη Χώρα. Κάθε αλλαγή προς άλλη κατεύθυνση θα έχει τεράστιες συνέπειες.